

Glaeser i autori: Da li institucije uzrokuju ekonomski rast?

Politička ekonomija, vježbe 4.

Nemanja Stankov

Fakultet političkih nauka, UCG

Mart, 2019

1. Glaeser, E.; R. La Porta; F.Lopez-De-Silanes; A. Shleifer (2004), Do Institutions Cause Growth? *Journal of Economic Growth* 9: 271 – 303.
 - Problem kokoške i jajeta (endogenosti veze)?
 - Da li institucije uzrokuju ekonomski rast ili rast uzrokuje bolje institucije?
 - Uloga ljudskog kapitala (resursa) u razumijevanju ekonomskog rasta

Dva dominantna izazova moderne međunarodne politike: ekonomski rast i demokratski razvoj

- Dva suprotstavljena pristupa:

- a) Prvo demokratija, potom investicije, razvoj ljudskih resursa i ekonomski rast
 - b) Prvo razvoj ljudskog kapitala, pa ekonomski rast i unapređenje institucija
- Koji bi bili mehanizmi razvoja na osnovu jedne i druge teorije?

Početna tačka

- a) Demokracija obezbeđuje garancije poštovanja privatne svojine
Motiviše investicije u razvoj ekonomije
Kao posledica motivišu se i investicije u razvoj ljudskog kapitala
Empirijska podrška: Acemoglu i Robinson (2001, 2002), Rodrik et al. (2004)
- b) Prvo razvoj ljudskog kapitala, pa ekonomski rast i unapređenje institucija (Lipset, 1960)
Ljudski kapital je neophodan za proces ekonomskog rasta
I u diktatorskim režimima možemo imati zaštitu prava na privatnu svojinu
Društva sa višim nivoima ljudskog kapitala su vjerovatnija da organizuju društveni život na principima saradnje
Empirijska podrška: Przeworski et al.(1995) Djankov et al.(2003)

Zajednička nit - zaštita prava na privatnu svojinu

Koja teorija je empirijski validna?

- Informativan slučaj - Južna i Sjeverna Koreja
- Siromašne zemlje do rascjepa 1950
- 1950-1980, kapitalizam i zaštita prava privatne svojine (\$ 1589 vs. \$768)
- Demokratski sistem u Južnoj Koreji nakon 1980-tih
- Autori smatraju da je demokratija posledica, prije nego li uzrok ekonomskog rasta

Alternativno objašnjenje?

Empirijska strategija

- a) Šta su i kako mjerimo institucije
- b) Analiza veze između institucija, ljudskog kapitala i ekonomskog rasta
- c) Analiza siromašnih zemalja
- d) Procjena uzročno-posledične veze (instrumentalna varijabla)
- e) Tajming akumulacije kapitala i kvaliteta institucija

Indikatori kvaliteta institucija

North: “a set of rules, compliance procedures, and a moral and ethical behavioural norms designed to constrain the behaviour of individuals in the interests of maximizing the wealth or utility of principals”

- Institucije u ovoj i velikoj većini drugih definicija se baziraju na ograničenjima
- Institucije moraju biti relativno trajne

Da li indikatori najčešće korišćeni u istraživanjima mjere ove dvije karakteristike?

Indikatori kvaliteta institucija

- Kvalitet institucija (International Country Risk Guide)
- Efektivnost izvršne vlasti
- Ograničenja izvršne vlasti

Glaeser et al. (2004) smatraju da ovi indikatori mjere rezultate a ne kvalitet institucija

Predlažu novi set indikatora:

- Pluralnost izbora
- Proporcionalni izborni sistem
- Nezavisnost sudske vlasti
- Sudska revizija legislativnog procesa

Analiza A

- Zavisna varijabla: GDP po glavi stanovnika
- *Rezultati*: Nivo obrazovanja u zemlji je značajan prediktor ekonomskog rasta
- Kako su neki tvrdili da je ta veza marginalna (Pritchett), mehanizam uticaja je veza između ljudskog kapitala i političke stabilnosti. Eskternalije ljudskog kapitala su političke prije nego li tehnološke.

Politika i ekonomski rast u siromašnim zemljama nakon 1960

- 3 kategorije ljudskog kapitala i 4 kategorije političkih režima
- *Rezultati:* Demokratije imaju visoke nivoe ljudskog kapitala
- Diktature imaju niske nivoe ljudskog kapitala
- *Izuzeci:* Paragvaj, Singapur, Tajvan, Italija i Kostarika

- Neke diktature se izvlače iz siromaštva
- *Zašto?*
- Ako nemamo zakonskih ograničenja, kako onda imamo ekonomski rast?
- Autori sugerišu da je rast posledica ljudskog kapitala prije nego li kvalitetnih institucija

- Kvazi-eksperimentalni pristup (približavamo se uzročno-posledičnom odnosu)
- Stopa smrtnosti doseljenika, gustina naseljenosti
- Ne možemo da izolujemo efekat ovih faktora na kvalitet institucija
- Analiza pokazuje da u drugom koraku, ljudski kapital je povezan sa ekonomskim rastom ali institucije nisu

- Vremenska odrednica uzročno-posledične veze
- Lagovane varijable (kvalitet institucija i ljudski kapital)
- Ljudski kapital je pozitivno povezan sa kvalitetom institucija
- Kvalitet institucija nije povezan sa stopama ljudskog kapitala

Zaključak

- Institucionalne prilike posledica su ljudskog kapitala
- Institucije se unapređuju sa ekonomskim razvojem
- Ljudski kapital oblikuje i ekonomski rast i kvalitet institucija
- Implikacije za javne politike: Kolika je vjerovatnoća razvijanja demokratskih sistema u uslovima niskog ljudskog kapitala?

Hvala na pažnji!!!